

NIEUWSBRIEF GGZ BERAAD

OVERIJSSSEL 14 APRIL 2020: EXTRA OPINIE

*Stichting GGZ Beraad Overijssel (2011) is een **onafhankelijk** regionaal verbindend platform voor en door inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Het Beraad richt zich op actieve cliënten, ervaringsdeskundigen en bondgenoten. Het Beraad werkt zonder subsidie en bestaat uit een bestuur en sympathisanten. De extra Nieuwsbrief Opinie is een losse uitgave bij de reguliere editie van 14 april. De opinie bijlage telt 4 pagina's.*

REACTIES OPINIE MAART:

Op 9 maart stuurden we je twee Nieuwsbrieven in één mail. In de extra Nieuwsbrief stonden twee opiniestukken. In het kort nog even de strekking: Remko de Paus riep gemeenteraden op om een politieker debat te voeren over het sociaal domein. Lokale partijen zijn te afwachtend en laten na om hun eigen waarden en missie in te brengen. Zo mis je volgens Remko de kans om te sturen op maatschappelijke effecten. Sibrand Hofstra hekelde de beperkte rol die cliënten krijgen in het keukentafelgesprek. De (centrum) gemeente komt niet op bezoek maar pleegt een telefoontje en handelt de 'indicatie' verder af met de begeleider. Ook bij de eerste Wlz-indicaties die nu worden afgegeven, ziet Sibrand dat de grote administratieve partijen alvast de richting bepalen. De cliënt staat niet aan het roer, terwijl we dat met z'n allen wel wilden.

De Nieuwsbrief ontving een aantal reacties op de opinie. **Marc van Beek** uit Harderwijk: "Poeh, pittige opinie! En helaas allemaal zien aankomen."

Eric de Vries uit Zwolle: "Hoi Sibrand! Met grote belangstelling heb ik je opinie gelezen. Ik blij om te zien dat jij dezelfde conclusies trekt als ik. Het zorgsysteem lijkt eerder underpowerment in de hand te werken dan empowerment. Zoals altijd een erg goede nieuwsbrief ... die opiniestukken zijn prachtig, goed onderbouwd."

Directeur-bestuur **Karin Koopman** van de Twentse stichting WOPiT begint haar reactie met een compliment: "Dank weer voor deze mail. De nieuwsbrieven zijn waardevol; klare taal waar de *wicked problems* maar ook de successen gedeeld worden." Ze vervolgt: "Ik deel ook de oproep voor meer empowerment en zorg die beter aansluit op zelfstandigheid. Momenteel ben ik bezig met een visiedocument voor een studie strategisch leiderschap die van dezelfde strekking is. In Hengelo hebben we na de nare strijd rondom de indicatieverlaging een winst geboekt; de gemeente heeft het *geclusterd wonen* erkend als tussenvorm en we draaien een pilot met een eigen financieringsvorm de komende twee jaar. De bezwaarschriften van onze *members* hebben daar zeker aan bijgedragen! In de overgang naar de WLZ ben ik nu aan het lobbyen bij het Zorgkantoor om een soortgelijke pilot te gaan draaien; geen 24 uren zorg maar een autonome huurwoning binnen een cluster aangevuld met een ontmoetingskeuken gericht op integratie en participatie in de maatschappij. Ervaringsdeskundigen spelen daarbij een essentiële hoofdrol.

We willen daar een voorbeeldrol innemen in Twente. Hoe precies invloed kan worden verkregen, dat ben ik dus aan het uitpuzzelen. Denken vanuit labels, schotten tussen concurrerende zorgaanbieders en het opleidingsniveau van professionals centraal stellen leiden in ieder geval niet tot oplossingen binnen het sociale domein. Zelf zou ik het prettig vinden hierover te blijven uitwisselen.”

Ook **Jan Betram** uit Nieuwleusen, reageerde snel na het uitkomen van de Nieuwsbrief:

“Hallo Sibrand. Je hebt gelijk over de keukentafel gesprekken voor veel cliënten. Er zijn wel positieve acties geweest die hielpen zoals de voorlichting door partnerberaden, maar vele cliënten kwamen niet opdagen. De stof was vaak te ingewikkeld om te begrijpen. Men was al met andere problemen bezig en kon dit er niet nog eens bijhebben. De begeleiders hebben eveneens veel positiviteit ingebracht. Al zijn de regeltjes wie er mag ondersteunen niet werkbaar. Begeleiders moeten voldoen aan allerlei eisen. Dat is voor vele oud-ondersteuners een grote drempel; hun diploma's gelden niet meer.

Wat verder positief is bij de keukentafel gesprekken in Dalfsen: de ambtenaren hebben contact gezocht met het partnerberaad Dalfsen. Hierdoor kregen zij meer inzicht in wat de doelgroep echt hielp. De ambtenaren hebben regelmatig contact met ons. Nieuwe regelingen worden tijdig besproken in het overleg met het partnerberaad. We hebben te maken met keiharde bezuinigingen, maar waar het kan worden die afgezwakt. De ambtenaren denken mee hoe de problemen op te lossen zijn, met positief gevolg.

Bij het keukentafelgesprek had ik zelf de regie. Helaas is niet iedereen mondig genoeg. De keuze wie mee gaat naar het keukentafel gesprek is dus heel belangrijk. Het ligt dus mede aan de instelling van de gemeente hoe ambtenaren het veld worden ingestuurd om alles te regelen. Dalfsen verdient hierin een pluimpje.

OPINIE: HET C-WOORD, BIZARRE WEKEN, CHARLOTTE BOUWMAN & DE BEE GEES

“Dank @hugodejonge voor het noemen van ook de #GGZ dit keer tijdens de #persconferentie”. Een opgeluchte tweet van Melissa (@liefsliss) op 7 april, even na 19 uur. Eerlijk is eerlijk, de persconferenties volg ik al niet meer. Ik lees het wel in de krant of hoor het samengevat op het journaal. Bijzonder hoe het menselijk brein werkt; soms zuig ik het nieuws op of zit ik uren te kijken naar Politiek24. En de volgende dag zet ik de radio aan en geniet ik van de popmuziek die uit de speaker schalt. “Een beetje verliefd” van André Hazes klinkt in mijn oren terwijl ik deze column schrijf.

Het zijn intensieve en bizarre weken. En met mijn eigen moeite om alles een plek te geven en om te gaan met het verplicht thuis blijven, de continue alertheid die je nodig hebt in de supermarkt, familieleden die ziek zijn, zoek ik ook de worsteling op die *tweeps* met hun psychische kwetsbaarheid doormaken. Er zijn er genoeg die via Twitter delen als ze het even zwaar hebben. Een digitaal hart onder de riem, ik heb er al veel uitgedeeld. En ik weet niet of het jullie opvalt, of dat het mijn licht sentimentele gemoedsrust is, maar er zijn tegelijk veel *crowdfunding* acties gaande. Voor een nieuwe bril, een elektrische fiets, een rolstoelbus. Thuis geef ik minder geld uit, dus ik probeer zoveel mogelijk mensen die het nog zwaarder hebben wat ‘toe te stoppen’. “Stayin’ Alive” klinkt intussen uit mijn koptelefoon, de schelle stemmen van de Bee Gees. En een hele toepasselijke titel in het hier en nu.

“Dank voor het noemen van ook de GGZ”. Ik zie en lees dat in deze tijden een deel van de mensen met een psychische kwetsbaarheid opfleurt; prikkels vallen weg, het land valt stil, zij hoeven niet meer uit alle macht te proberen iets bij te houden. Tegelijk is het voor anderen een nachtmerrie. Dinsdag 14 april ga ik proberen de lunchlezing van Charlotte Bouwman te volgen via Twitter. Zij geeft aan “mensen te kennen die zelfmoord hebben gepleegd omdat ze geen goede hulp meer kregen door corona.”

Er wordt druk gespeculeerd over hoe de wereld er na deze crisis uit zal zien. Sommigen dromen over mooie dingen. Ik weet niet of de fundamentele veranderingen, waarvan ik denk dat ze enorm zouden helpen, er gaan komen. Ik betwijfel het. Nadat de boel weer op gang komt, ga ik maar gewoon door met het verbeteren van de context waarin mensen met een psychische kwetsbaarheid moeten functioneren. Meer op mens en maatschappij gerichte GGZ-instellingen, gemeentelijk beleid dat mensen niet apart zet, maar insluit. Initiatieven van onderop. Verhalen ophalen en doorvertellen. En er nog steeds zijn voor mensen die ik persoonlijk ken en die steun nodig hebben. Dichtbij en verder weg.

Het paasweekend ligt als ik dit schrijf voor mijn voeten. Met “even aan mijn moeder vragen” van Bloem als achtergrondklanken wens ik jullie alle kracht en steun om ons er met elkaar doorheen te slaan. Nu het ook in mijn eigen omgeving dichtbij is gekomen, kan ik steeds slechter naar de beelden van de IC kijken. Duimen jullie ook een beetje voor mij deze weken? Blijf thuis en gezond!

Remco de Paus

Remco (51) woont in Zwolle. Hij is bestuurslid GGZ Beraad en professioneel beleidsmaker

OPINIE: “CORONA BEPERKT VRIJHEID EN LEIDT TOT HOGERE EIGEN BIJDRAGE ZORG”

In slechts een paar weken heeft het leven van ons allemaal een dramatische wending genomen. De eerste aankondiging van de minister-president over het niet meer handen schudden staat nog op ons netvlies gegrift. Amper een week later is de epidemie zo uitgebreid dat het openbare leven bijna volledig wordt lamgelegd.

In goede tijden werd er lang gesteggeld over wat zware beroepen zijn, en nu is in amper twee weken tijd een lijstje van vitale beroepen voor onze Nederlandse economie in omloop. De beroepen zijn allemaal gelieerd aan het ordentelijk laten verlopen van dit land en we zijn in die paar weken deels in standje oorlogs-virus-economie gekomen. Ik hoop dat de zorg er profijt van heeft. Het plichtsbesef in die sector is in ieder geval enorm met gevaar voor het eigen leven.

Het zal even wennen zijn maar de vrijheid die we hadden krijgen we niet zonder slag of stoot weer terug. Voor de mensen die graag naar het verre buitenland gaan zit hun reis er deze zomer eventjes niet in. De kosten van een vliegticket zullen enorm gaan stijgen want de vliegmaatschappijen gaan nu leningen aan en die in betere tijden toch terug moeten worden betaald. De *vouchers* die nu massaal worden uitgedeeld zullen dus grotendeels waardeloos blijken met hun korte looptijd van één jaar. Ook de horeca zal grotendeels niet weer terugkeren. De desbetreffende ondernemers met veel schulden komen vroeg of laat in betalingsproblemen, en met krappe marges en weinig inkomsten in het hoogseizoen zorgt dit voor een economisch domino-effect. We steunen af op een recessie en ik hoop dat de derde dinsdag van september dit jaar meevalt voor de sociale- en de zorgsector, maar gezien de ramspoed zal de premie van de zorgverzekering stijgen of we krijgen nog minder vergoed. Maar ook het eigen risico kan een grote bijstelling verwachten.

Ook de vrijheid om te mogen demonstreren is ons nu tijdelijk ontzegd. Een demonstratie is immers een grote groepsactiviteit en door 't samenscholingsverbod zit dit er eventjes niet meer in. Of zal het er langere tijd niet inzitten omdat we de tering-naar-de-nering moeten zetten en de afbetaling van onze schulden voorrang heeft. Ik moet nog maar even zien hoeveel onze Nederlandse liberale regering en de overheid weggeeft aan gratis geld. Voorlopig zijn het grotendeels leningen op bijstandsniveau. Het is de bedoeling dat we rustig blijven en het virus onder controle brengen. Wat op zich een goed streven is.

Het verlies van werk, het verlies van dierbare mensen en de langdurige omgang met andere mensen in de anderhalve meter-samenleving zal voor sommige mensen te veel vragen. Wanneer de verlies ervaringen zich opstapelen gaan we een aantal mensen terugzien in de psychiatrie als client. Hopelijk blijft de schade beperkt tot enkel ambulante hulp maar meer is niet uitgesloten.

Wat ik vanuit de laatste wetenschappelijke inzichten verneem is het sterven door corona niet een prettige dood. De longen lopen vol met water en je hebt pijn op je borst, zoals bij hartproblemen. Ik hoop dat het je bespaart blijft. In de tijd van de Spaanse griep liepen je longen vol met bloed. Nu dus met water en een verdrinkingsachtige dood is geen prettig einde.

We komen als land langzaam tot besef dat dit zeker nog een hele tijd gaat duren. De 1.5 meter samenleving staat in zijn kinderschoenen; een normale afstand tussen onbekende mensen in een land zoals Japan. De 1.5 meter samenleving heeft voordelen zoals bij warenhuizen of bij supermarkten; we wachten nu netjes op onze beurt en corrigeren daar waar nodig is. Mijn positieve hoop is dat dit blijvend is.

Jarich van der Molen

Jarich (35) woont in Enschede en is lezer van de Nieuwsbrief.

HUIDHONGER...

Freelance-zorgjournalist en schrijfster Gonny ten Haaft schreef op 4 april een bijzonder opinieartikel in dagblad Trouw. Onder de kop 'Een hand op de schouder is er niet meer bij, en dat zal ons op langere termijn diep raken' ging ze in op de huidhonger van elk mens. "Ik denk dat het zo waar is dat ons lichaam, onze huid zoveel meer aandacht behoeft dan veelal gebeurt. Wat doet het met ons als we elkaar niet meer mogen vasthouden, strelen, aanraken en voelen", vraagt ze zich af. Gonny leerde zelf door lichamelijke therapie haar emoties te voelen en te verwerken.

Jacqueline Kool reageerde in een mail op 6 april naar Hans van Eeken als volgt:

Ik vind de berichten over/van mensen met psychische nood in deze tijd zo verdrietig en ben blij dat mensen zoals Bauke Koekoek en jij er gerucht aan geven. Social distancing is een hel ja, voor veel mensen nu - misschien juist omdat ze aangemerkt worden als "kwetsbaar" en dus nog meer gemeden ...

Bij mensen in verpleeghuizen of instellingen voel ik soms hetzelfde: berokkenen we niet meer leed door mensen te mijden, om ze "te beschermen"? En inderdaad: waarom kunnen gesprekken - de richtlijnen van RIVM volgend qua voorzichtigheid en afstand - niet gewoon doorgaan? Waarom niet meer creatief zijn zoals in de zorg verder of in het onderwijs? Ga wandelen met mensen of wat ook... maar wees er!

Wil jij de link naar het artikel van Gonny ten Haaft ontvangen, mail ons dan.

Wil jij een persoonlijke reactie sturen naar Remko of Jarich; mail dan naar

info@ggzberaad.nl o.v.v. de naam, en wij sturen je bericht door.

Wil je zelf een verhaal schrijven voor de Nieuwsbrief? Mail ons o.v.v. 'mijn bijdrage'